

Radoslav Tomáš
Statusové hlásenia

Radoslav TOMÁŠ (1982)
sa narodil v Poprade. Vyštudoval žurnalistiku na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. Žije a pracuje v Bratislave. Získal ocenenia na mnohých literárnych súťažiach, básne publikoval v rozličných literárnych časopisoch. V roku 2005 vydal zbierku Chlapec (VSSS), za ktorú získal Cenu Ivana Kraska. Na konci roka 2009 vydal druhú zbierku Vlčie svadby (Na konári).

KON-PRESS

STATUSOVÉ HLÁSENIA
(antológia súčasnej európskej poézie)

Radoslav Tomáš

Kniha vyšla s finančnou podporou spoločnosti
NEWTON Media.

© Radoslav Tomáš, 2011
Ilustrácie: Milan Ladyka
KON-PRESS, Trnava 2011
ISBN 978-80-85413-66-3

Radoslav Tomáš

STATUSOVÉ HLÁSENIA
(antológia súčasnej európskej poézie)

KON-PRESS
Trnava 2011

Niels Soes, Modrý kufor
(Dánsko)

Stránky ostali až príliš ohmatané, písmená, ktoré sa nedajú vidieť, obrázky bez možnosti čítania. Hoci pochybujem, že ja alebo niekto sa ešte raz vráti na začiatok, znova začíta, nič nevynechá – zvláštne živý detský kaleidoskop, modrý kufor s listami, láska po tom všetkom viac cudzia než moja. Keď už nie z toho, čo bude zajtra, vyberám si príbehy z minulosti, skladám, zoradím, rozprávam. Aj tak nemám odvahu zabudnúť. No ak som si nič nevzal na budúce snívanie, je to tiež tak, že sa z toho modrého kufra nič nestratilo?

Trine Johaug, Farby
(Nórsko)

dieťa sa vzdiali
od rodičov

nájde si dosť miesta
rozpaží
začne sa otáčať

oči má otvorené
chce sa naživo dotknúť bielej –

farebný vlčík
len rýchlejšie a úprimnejšie

dieťa nevie nič o smrti
oči má otvorené
vzdialilo sa od rodičov

náhle zastane
farebnosť sveta ho nemilosrdne zasiahne

urobí pár krivých krokov
rozbije si koleno
poraní dľaň

rodičia sa zľaknú
lebo vedia o smrti

no iba toľko
že raz príde

dieťa sa dotýka krvavého kolena
oči má otvorené

svet sa pre neho spomaľuje
spoznáva farby

Sofia Hesse, Äiatar
(Švédsko)

od chvíle, keď znova zdiveli miesta, vedela som, že musím odísť (ale kde vlastne som?). koľko mám ešte času? na ceste ležali dve jašterice: jedna mala zašité ústa, druhá oči. ich telá pomaly vysušalo slnko (mesiac?). vyklízuť zo života bolo celkom jednoduché, najprv silný kŕč, ale potom už len pokojné zmeny režimov, nepotreba dýchania, zostrenie zmyslov, o ktorých som doteraz nevedela (naozaj som mŕtva?). koľko teda ešte ostáva? pred pár hodinami (rokmi?) som videla sedieť na oltári z kameňa bohyňa Äiatar, obhrýzala jašteričie kostry (takto to bolo?) a dívala sa na mňa. potom mi položila ruky na spánky a ja som vedela, že som znova na ceste (znova: ale kde vlastne som?). sen, ako mi zašívajú ústa (sen?). počatie. zabúdanie. až vyrastiem, budem mať slepé dieťa.

*Kristiina Raita, Stretnutia navzdory
(Fínsko)*

(1)

Dnes už nikto nepríde.

Aj tak –
než sa prebudím,
si znova preč.

Snívala som si smrť
a s ňou teba.
Áno, viem,
zlé sa človeku vždy iba
sníva.
Ale ty si mŕtva už tri roky.

Stále ťa nepočujem.

(2)

V spánkoch nad ušami
mi uviazol starý havran.

Bojuje krídlami.
Ešte verí,
že niečo má zmysel.

Viem, že by si mi
nedovolila žiť takto.

S cudzími ľuďmi,
medzi dlaňami

a tieňmi takými úzkostlivými,
akoby ani neexistovala vina.

Nepočúvala som
a ty si mi nikdy neklamala.

O niektorých veciach si mohla.
Viac by som verila.

(3)

Potichu si si v sebe
krotila líšku.

Prepáč,
nevšímala som si to.

Jej skučanie
sa podobalo perám,
ktoré sa už za dverami
lúčili
a nepočuteľnými farbami si lízali
laby.

Sú chvíle,
keď aj stretnutia
bývajú navzdory.

(4)

Ak si ma niekedy potrebovala,
bolo to vtedy.

Ale aspoň som pochopila to mlčanie,
ktoré sa neozvalo skôr,
než som vtedy uvidela tvoju tvár.

Na zem spadol pohár.
Mala si zapíť lieky.

Dnes akoby to všetko
nebolo viac,
iba voda na dlážke,
ktorú ktosi utrel.

(5)

Nepremýšľam o tom.

Neviem dokonca,
či je v tom čosi na pochopenie.

Nie, už sme neboli v nemocnici.
Aspoň sa nám to tak
zdalo.

Doma v našej izbe
som ti prikladala
na čelo studený obklad
a nahovárala ťa –
tu máš, vezmi si, uľaví sa ti.

O pár hodín nato
som spala
a snívало sa mi o dieťati,
ktoré si tak veľmi chcela.
Nemohla som ti už o tom povedať.

(6)

Dnes už nikto nepríde.

V noci pri písaní
som sa stratila
v твоjich spomienkach.

Raz budeme chodiť znova
po našom meste
a v každom kroku
počúvať,

ako sa predčítava o stretnutiach.

Alebo
možno

nie.

*Inga Bērtová, Velká zimná láska
(Lotyšsko)*

Celú noc lietali snehuliak k nebu
a späť. Potichu sa odlepil od zeme
a stúpali, až ho nakoniec Mesiak
vypoklonkoval preč z oblohy.
Ale snehuliak sa nevzdával,
lietali tam a zasa naspäť a vedeli,
že už nemá veľa času. Ktosi na zemi
ho mal veľmi rád. A z takej lásky
sa snehuliakom ohrievajú srdcia.
Najprv im iba ticho šelestia chlopne,
no potom im začnú vášnivo tlčiť,
akoby ktosi priveľmi natiahol kľúčik
v detskej hračke. Snehuliak celú noc
stúpali a klesali a plakali pre horúce srdce,
ráno po ňom ostala len mokrá tráva.
Neviem, možno sa mu naozaj
podarilo odletieť. A teraz kdesi
vo vesmíre robí Mesiacu mrkvový
nos a myslí na veľkú lásku.

Aleš Razavski, Skorosamota
(Bielorusko)

V čase e-mailov máš zrazu chuť písať listy.
No zisťuješ, že nemáš ani adresár svojich známych,
všetci sú elektronickí.

A aj keď vezmeš do ruky pero,
nevieš, ako by si začal, ani prvé slovo, nič.

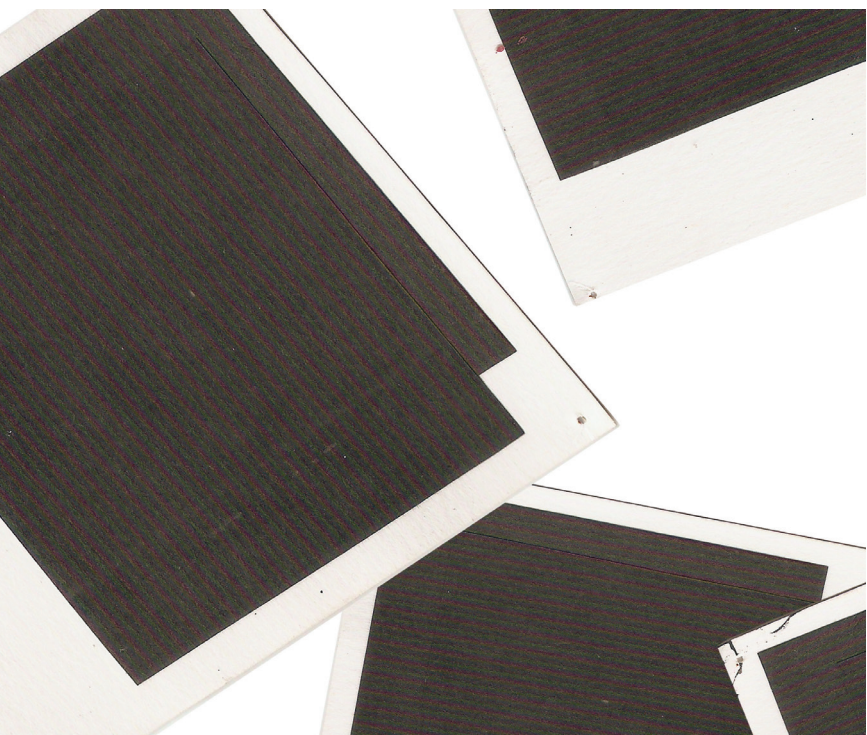
Tak sa na to vykašleš – metaforicky
aj reálne. Na rukáve nájdeš drobné červené
kryštáliky, ktoré majú v sebe čosi veľmi staré,
možno ešte z minulých životov.

Naleješ si pohár alkoholu
a pôjdeš spať. Keď sa v noci náhle s horúčkou
zobudíš na sen, v ktorom si sa
dotýkal vykašlanej krvi, presne ti dôjde
ten tichý, neviditeľný posun:

skorosamota nie je odstup od vecí,
ale ľahostajnosť. A čo ťa najviac zaráža –
nebadane ju už máš rád.

Valerija Maryneska, xxx
(Ukrajina)

„Chuck Norris raz príde aj na Ukrajinu, však?“
pýtal si sa vždy ráno a ja som vravela,
že raz určite. „Chuck Norris delí
bielizeň na bielu, farebnú a krvavú,“
smial si sa, no vo mne sa tvoje slová
cez deň prekladali do ďalších siedmich
detských jazykov, ktoré tu nezachránim.
„Milý Chuck, ak si taký silný, potrebuješ priateľa,
ktorý by ťa prišiel pozrieť do nemocnice,
keď si chorý?“ napísal si mu v nedeľu
do listu. Dnes ráno som ale musela
byť Chuck Norris ja sama, keď som
poslednýkrát delila bielizeň na bielu, farebnú
a tvoju.

Tadeáš Romanov, xxx
(Rusko)

Stará mama trhá pierka
zo zarezanej sliepky

ľúbi – neľúbi – ľúbi – neľúbi

Akoby si už spamäti opakovala
modlitby
ktorých má plné police

Za oknom je neznesiteľne tichá
a žltá nedeľa
a hoci v dome okrem nej
nikto nie je
polievka je rituál
musí byť

ľúbi – neľúbi – ľúbi – neľúbi

Keď ju prekvapím
a vojdem do dverí
vytrhne sa zo zamyslenia
a zľakne sa

Nie mňa
ale toho že namiesto sliepky

strhala svojho obľúbeného
anjela

A neskôr keď spoločne chlípeme
z taniera
zdá sa nám

že každé mastné oko
by chcelo vzlietnuť

Stará mama si polievku dosolí
svojím

ľúbi – neľúbi – ľúbi

Stelian Isărescu, Jakub
(Rumunsko)

Náhle som vstúpil do starej ulice.
Bolo skoro ráno a prvé slnko
sa odrážalo od špinavých
okien meštianskych
domov.

Jedno z nich sa otvorilo
a akási žena
skríkla do ulice:

Jakub, už sa nikdy nevracaj!
Potom vyhodila kufor s listami
a fotografiami.

Stál som na rohu a zafúkal
tichý vietor.

Dávny vietor, ktorý donáša o horiacich
hrivách koní.

A mne sa zdalo, že tam hore,
na úplne najvyššej streche v tej ulici,
sa čosi pohlo,
akoby tam stál nejaký človek alebo anjel.
Nevolám sa Jakub,
ale v tej chvíli mi zovrelo srdce
a ja som netušil,
kadiaľ odísť.

*Duygu Dasdemir, Bohyňa Isis narieka
(Turecko)*

Janke

V noci ku mne prišiel jednooký boh
a celú si ma prezeral od hora až dolu.
Povedala som mu: Vypadni!
pretože som sa nechcela pozeráť do jeho oka.
Lenže on sa zrazu vyzliekol
a celé jeho telo bolo pokryté
malými očkami, ktoré mrkali a mlsali
všetko naokolo.

Zľakla som sa, ale potom mi toho boha,
jeho očiek a ich osamelosti prišlo ľúto,
tak som ich hladila a dotykmi vytvárala
pohoria a údolia, niekoľko morí, lesy
a trávu, oblaky a jaskyne.

Lenže očká sa začali spod toho všetkého
zasa vynárať a boli ešte hladnejšie
a plakali pre všetko nevidené.

Nato sa boh bezradne zahalil,
prehltol ma svojím jedným okom
a povedal: Buď tma!

Teraz jednooký boh lieta tmavým vesmírom
a zo svojho oka plače hviezdy
a vesmírny prach, niekoľko výčitiek, čierne
diery, dobrých a zlých démonov.

A kdesi tam som aj ja,
ako črepina skla z rozprávky o ľadovej kráľovnej,
čupím a čakám, až vynájde lásku,
aby ma mohol vyplakať.

*Constaninos Christodoulou, Alica
(Cyprus)*

Alica,
znovu som začal písať
listy na papier, rukou.
Občas ma prekvapí vlastný
sklon písma, neznámy dĺžej,
ktorý som si pamätal
celkom inak.
Už sme sa skoro stretli,
Alica. Stáli sme
každý na druhej strane
dverí starého
meštianskeho bytu.
Nestlačili sme kľučku, ja som
napokon aj tak ušiel.
Vezmi ma znova
do vlaku, o ktorom
sa nám snívало,
mali sme šesťnásť a neprekážalo
nám šúpať pomaranče
holými prstami. Alica,
čo robíš práve teraz? Nezabudni
na všetky tie príchody
a utekania. Trvali milióny rokov.
A všetky boli naše.
Vážne a smutné
ako detskí bohovia a bohyne.
Tá kľučka, Alica,
existuje iba v nás, dnes
už to viem.
Ale zabudol som, či
pošta ešte doručuje listy.
Dokážeš to vôbec
po mne prečítať, Alica?

*Georgij Kirailski, O inom
(Bulharsko)*

Možno práve takto sa milujú hady,
bez viery v niečo iné, dráždivo a jedovato.
Ich láska deň po dni tvrdne
ako slimačie ucho kdesi
v rašelini. A keď láska umrie,
hady ostávajú pripútané k sedimentu histórie,
k vysušenej blane zeme a času.
Medzi nimi je len kamenná ulita a v nej
zabudnuté šumenie, niekoľko rýchlych
dotykov a krčov, uhryznutí,
myši a duchov. Lebo je láska, ktorá sa
k citu približuje iba svojou podobou
a formou. Takou bezútešnou, že by
jej mohol aj ktosi uveriť. Možno práve takto
sa milujú hady a ich láska je len zálohou
za prvý počatý dotyk, ktorý im nepatrí.
Vyzlečenou tvrdou kožou v piesku.

Ken Chiron, Po napnutom lane (denníky)
(Grécko)

(...)

Udalosti v príbehoch neexistujú ako čosi, čoho sa možno dotknúť. Vôbec nie sú ako odtlačky na nedopitom pohári či stratený kľúč, za ktorým si môžeme predstaviť dvere. Existujú síce zlomy oddeľujúce jednotlivé pasáže, tie však nie sú ostré a nedá sa na ne spoľahnúť. Príbehy ostávajú nerozčlenené, priestory v nich bezmenné. Určitú mapu alebo náčrt si môžeme urobiť len podľa detailov, ktoré sú v príbehu umiestnené a s ktorými sme sa už niekedy stretli. Čítanie alebo lepšie odčítanie príbehu sa takto stáva grafickým aktom – môžeme a musíme ho čítať na základe pohľadu, zvyku a skúsenosti. No treba si uvedomiť, že aj na maličkosti, ktoré sú iba v nás, sa musíme pozeráť, ako keby nám nikdy nepatrili a nestali sa nám. Lebo to najkrajšie príde až nakoniec – príbeh sa poddá, odhalí nový význam a zároveň zachová všetko z nášho súkromia, našej tajnej intimity.

(...)

... chcem tým povedať, že môžeme sa zhodnúť v tom, čo považujeme za zmysel, čo cítime a chceme, a cez to všetko sa dokonale míňať.

(...)

Každý odchod opatruje v sebe dvojníka – nové stretnutie, inú večnosť. Ľudia sú vo svojej podstate stvorení rovnakým spôsobom. Odchody a stretnutia ich vo vnútri lešia ako zrkadlá, ktoré tú večnosť odrážajú. Také je ich poslanie. To, že dokážeme plakať, je toho dôkazom.

V každej slze totiž zostáva pokus zotrvať, ale zároveň čo najrýchlejšie stretnúť iné oko. Vždy však zostávame len jedným celkom. A to voláme láskou, lebo láska je vždy čímśi viac než len osobou, ktorá miluje.

*Gjergj Skela, Na okraj poznámok o mŕtvych vtákoch
(Albánsko)*

(1)

Všimli ste si,
že komunálne služby málokedy
upracú mŕtvych vtákov?

Lístky z mestskej dopravy, špaky,
plechovky a rozbité fľaše
vidíte len ráno po noci, ktorá
vám nepatrila.

Ale mŕtvych vtákov zbadáte
aj poobede či večer, keď idete
z práce alebo zo školy,
prechádzate okolo potravín
či mestskej polície. Je to jedno,
sú tam,

nenápadne splývajú
s farbou mestských chodníkov.

Ak ich totiž raz zbadáte, nemôžete prejsť
cez to miesto bez toho,
aby ste si ich znova nevšimli.

(2)

Keď sa na chodníkoch objavia
mŕtve vtáky, najprv im

po niekoľkých dňoch
zmizne hlava a trup,

takže chodíte okolo dvoch
samostatných krídel.

Už ste si zvykli,
že ticho a špina, ktoré z nich idú,
boli kedysi živou bytosťou.

V mŕtvych krídlach
sa ale ukrýva vietor,
preto máte chuť vziať ich do ruky
a zahrať ako na panovej flaute.

Vzdušné víry, ktoré v nich prúdia,
bývajú aj vtedy dúhové.

(3)

Jedného dňa,
ktorý nie je ničím výnimočný
a odlišný od predchádzajúcich,

nezostane po mŕtvych vtákoch
na chodníku žiadna spomienka.

Zmiznú len tak,
bez nejakej príčiny.

Iba kdesi za jazykom
budete mať pocit, že vás čosi štekľí

ako zaseknuté malé pierko,
na ktoré si neviete dočiahnuť
ani prstom,

keď sa
nikto
nepozerá.

*Nikola Toleski, Dcére
(Macedónsko)*

Myslím, že to bude
dcéra. Cítim ju v sebe.

Je to, akoby sa snažila
znovuvytvoriť
domov,
ktorý si pamätá ešte z času
pred počatím.

Cez deň môžem sledovať
opakovanie tohto aktu
aj tisíckrát,

stavia, preskupuje,
hľadá najsprávnejšie sny.

Keď idem spať,
viem,
že kdesi v tme
je kúsok
tvojej bielej dievčenskej dlane,
ktorá mi nedovolí prehovoriť.

A je tam láska
ako nejaká zabudnutá
knižka
pod stolom.

Nedá sa utiecť,
všetko, čo si človek vysníval,
vlečie so sebou,
aj keď uteká.

Myslím na našu dcéru.
Bude ako ty.

Bude sedieť vo vani
a zvláštne sledovať ten tichý
pramienok krvi,
keď sa poreže
pri holení nôh.

A takisto ako ty bude
veriť,
že sa jej tá krv
otáča chrbtom,
akoby sa jej nevládala
pozrieť do očí,
sýta, náhle
bez vyznania k telu.

Viem, že to bude dcéra,
som jej otec,
cítim ju v sebe.

*Anja Loncar, Autoportrét
(Čierna Hora)*

Má v sebe starý slepý dom
s mezanínom,
schúlený od zimy
ako v materskom znamienku.
Sedí v ňom na kuchynskej stoličke
a celkom nenápadne
pohybuje perami, akoby
hľadala iné ústa, ktoré
sa kdesi skryli.

Už vie, že lúbiť znamená
stáť tak trochu na jednej nohe.
A po svojich rumunských predkoch
plakať, aby sa z jedinej slzy
mohla opiť.

Za oknom zatiaľ padá
sneh (mohol by ju
popáliť) a ona rozpráva
príbehy, v ktorých aj zvony
vedia bolieť srdcia.

Mihajlo Tadić, Dlho
(Srbsko)

Mame za stolom klesla hlava,
medzi šálkami od čaju nezostalo
takmer žiadne miesto pre sny či
dôvody.

Keď v tej chvíli zavrela oči
a nevedela o sebe,
spomenul som si, ako moja sestra,
ešte malá, prerazila sklenené dvere
a rozrezala si ruku
od zápästia až po lakeť.
Otec s ňou utekal do nemocnice,
mama utierala krv a vyhadzovala sklo.
Pamätám si, ako sa sústredila,
akoby v tej krvi bolo
ešte čosi viac,
akési dlhé zvláštne čakanie.
Keď bolo po všetkom,
sadla si za ten istý stôl
a rovnako skoro zaspala.
Prsty mala tichučko červené,
lebo zle vyžmýkala handru.
Neskôr stmavli dohneda
a ona si ruky umyla až ráno.
Dnes na mňa čakala dlho,
dlho som nebol doma.

Branko Gavran, Valčík
(Bosna a Hercegovina)

Di lanatos pedes habent.
Bohovia majú nohy z vlny.
(Petronius)

Leto. Izba, v ktorej sa veci boja
o seba. Stále o jeden nevypovedaný
tón tichší sedí v kresle muž
a na nemej strane tváre mu planie

horúčka. Neskôr v podvečer
vstane a nenápadne sa stratí v uliciach
mesta, seba. Podobný bohom,
ktorí aj dnes majú nohy

z vlny. Nikoho nezdraví, vie
svoje. Iba na trhovisku sa na chvíľu
zastaví a sleduje, ako po mŕtvych
rybách lozia muchy. Hranice, ktoré

raz bude musieť prekročiť. Ľudia
v tomto meste nemajú dlhú
pamäť, ale zrkadlá vedia byť
trpezlivé. Valčík v pozadí si

len spotene líha na mužov tep.

Marko Devčić, Som Cigán
(Chorvátsko)

Som Cigán
a naši predkovia sú v mojich žilách takí prchaví,
že ich ledva rozoznám v snoch.
Keď padá dážď,
viem, že smrťke naprší
do oka lebky
a ona tou vodou
krstí naše deti.
Ak idem autobusom,
v ktorom sedím na sedadle sám,
myslím na bociany, ako im chutia
jedovaté zmiže, keď ich zobákmi
tepú do hlavy –
a ja viem pritom len spať
na črepinách ich zrkadiel
a čítať z ich dlaní.
Som Cigán
a v mojich ústach nie je slovo,
ktoré by bolo menšie ako pieseň,
a nie je smútku,
čo prichádza iba raz.
Bývam až úplne na kraji,
bez dychu,
kde posledná cesta stretáva
posledného človeka.
Príď aspoň na malú chvíľu,
byť sám sebou,
stať sa Cigánom.

Mitja Jovan, xxx
(Slovinsko)

Raz
keď už bol Oidipus slepý

sedel na lavičke
a počúval
ako chlapci hrajú futbal

Zrazu mu do nôh udrela lopta

Oidipus ju vzal do rúk
chvíľu prstami skúmal

a potom ju hodil tam
kde počul najviac hlasov

Ešte chvíľu sedel
a počúval

Tesne pred koncom hry však vstal
a bez výsledku
s dlaňami popri stene
odišiel domov

Nedal na sebe nič poznať

Chlapci zatiaľ z posledných síl
behali za jeho smutnou
zreničkou...

... a góly padali jedna radosť

*Roberto Zucco, Z archetypov
(Taliansko)*

M.V.

Keď ste sa dnes s priateľmi a priateľkami
rozprávali o tej jemnej
a neprerušiteľnej racionalite,
o tom, že všetko na svete
má svoj dôvod,
samu ťa prekvapila vyrovnanosť,
s ktorou si im hovorila,
že pred rokmi si sa postavila
otcovi s nožom v ruke
a stačilo už len jediné malé gesto.
Sú zvieratá a veci, ktoré dokážu
snívať krajšie, než si vieš
predstaviť.
Zvieratá a veci, ktoré
ak zabudnú, že sú nešťastné,
stratia sa aj na niekoľko mesiacov.
Netušíš, že sa schovávajú
medzi písmenami
tvojho mena
a dotýkajú sa ho.
A takisto, že im stačí jediný pomyselný
pohyb rukou,
aby ti mohli ublížiť.

Eusebio Ventisquero, Prvý sneh
(Španielsko)

Keď prvýkrát napadol sneh,
stará mama ešte v noci vyšla pred dom,
vzala ho do rúk a jedla.
Nám deťom sa ho dovolila dotknúť až ráno.
Bolo to ako schovať si do kútikov úst
celú oblohu. Vtedy som si myslel,
že podobne chutí aj láska.
Večer nás škriabalo v hrdlách,
nadránom sme dokonca chvíľu blúznili
v horúčke. Ale na obed ďalšieho dňa
už zostali po snehu len mláky. Odvtedy
k nám už nikdy neprišiel. No láska
chutila a chutí presne tak,
ako si to pamätám.

*Fernando Mendes, Mená
(Portugalsko)*

Rád vyberá z otcovej skrine
rodokmeň

Niektoré mená sú v ňom
pokrútené
ako roztrhaná struna huslí

Dlho sa naň díva

Trochu zvláštne si uvedomuje
že väčšina ľudí v ňom
je už mŕtva

Napokon
nevie si ani predstaviť
že kedysi žili

Sú to jednoducho mená

Ako on

V skrini po nich chodia
bez povšimnutia pavúky

a vypletajú si svoje storočia

Keď im smrť prestane chutiť
vyjdú na bielu stenu
ako starci na prechádzku

A iba občas
ich ktosi
starými novinami

pritlačí

Potichu a celkom nenápadne
akoby len niekomu
čosi spadlo do oka

**Walter Brouillard, Deň po
(Francúzsko)**

Deň po je ako vstať z postele
so psím jazykom v ústach.

Ešte nie celkom si uvedomovať,
čo sa vlastne stalo,
a pri rannej cigarete myslieť
na evolúciu...

... ktorá snáď presne vedela, čo robí,
keď dala človeku do hlavy oči,
aby si veci mohol viac pripúšťať.

Znova si (no teraz už celkom
pomaly) odkrokováť námestie –
s rukami vo vreckách
a s kúskom premočenej histórie
v blate pod nohami.

Nikto sa ťa už na nič neopýta,
aj tak by si zostal
ticho.
Iba slepý havran bude čosi vytĺkať
chromým krídlom o dlažbu.

A deň nad tebou ani kútikom
úst nepohne, nič ho nebude zožierať,
z predsudkov nepopustí.
Lebo deň na rozdiel od človeka nemá oči
a jeho pamäť je iba príliš hustá infúzia, sladký
motýľ zaseknutý v krku.

No a všade naokolo ticho.

Ako v spomienke na čosi,
čo už dávno rozožrala hrdza.

(18. 11. 2009)

Mia Duncan, Anjelka
(Veľká Británia)

Prišla ku mne celá premrznutá.
Na jej perách si urobil hniezdo
november. A keď jej napršalo
na vlasy, splášili sa v nich
kone rozbehnuté kamsi do výšky.
Podala mi jablko:
*„To je pre teba, viem, že máš rada
tieto jesenné guľaté rekvizity.“*
Urobila som jej čaj a izba
trnula napätím, ako keď praská
starý gramofón.
Nakoniec sme si šli ľahnúť
a v horúcej perine som jej v lone
zohriala poslednú roztrasenú vranu.
Ani sme si nevšimli, že cez kľúčovú
dierku nás pozoruje anjelka a závidí.

*Patrick O'Flanagan, Stručné dejiny Severného Írska
(Írsko)*

Diabol spí, keď mu zrazu
z pravého oka vyletí šesť nahých anjelov.
Siedmy mŕtvy ostane ležať v ľavom
a nariekať pre svoju smrť.
Na jeho vzdychy sa Diabol zobudí,
príde mu ho ľúto, a tak plačú spolu.
Chodia po krajine, nariekajú,
nič ich nedokáže rozveseliť.
Až raz stretnú Boha, ako sa
prechádza so svojím psom.
Ten šteká, veselo na nich skáče
a oni sa konečne začnú usmievať.
Odvtedy putujú traja. Diabol
s mŕtвым anjelom si občas pomyslia,
ako im je dobre na svete,
a netušia, že Boh ho čoskoro zničí.

*Éric Stéphane, Les Mariages de Loups
(Belgicko)*

A.Š.

Všetky kľučky,
ktoré sú na dverách vo mne,
sú dúhové.
Jednu stlačím a len cez škáru
nakuknem dovnútra.
Niekoľko kníh,
rozvešaná bielizeň
a posteľ, na ktorej sa
v tejto chvíli milujeme.
Sedíš na mne a končekmi vlasov
ma bodáš do zatvorených očí.
Smeješ sa, že to nemám rád,
a keď nechceš prestať,
vstúpim cez dvere do izby
a dlaňou ti prejdem po chrbte.
Strasieš sa od chladu
a ja viem, že teraz si ľahneš ku mne
a stúliš sa tak, že ťa nebude spod periny
vidieť.
Potichu vyjdem, nezamknem.
Všetky kľučky,
ktoré sú na dverách vo mne,
sú dúhové.
Nevieš o tom.
Môžeš
alebo nemusíš vstúpiť.

*Maarten Van Es, izba č. 12
(Holandsko)*

koľko úzkosti býva v dotyku
jej stareckej ruky
v kútikoch úst
vie schovať planúcu oblohu
a na stehnách tajiť
dávnych
dnes už mŕtvych vtákov
keď ju umývam
predstavuje si vlastný Rím
lebo ľudia v jej veku
dokážu znova
už iba čisto snívať
a láska leží vyzlečená ako leto
v spomienkach
je obyčajne krásna
vždy ráno
keď sa začína služba
a vstupujem
do jej izby bojím sa
o podobenstvo
všetkých tých
sťahovavých

Reimund Felbinger, Hodiny
(Nemecko)

Keď otec stál nad maminým hrobom
a hádzal na rakvu hlinu,
vedel som, že z bytu, kde prežili štyridsať rokov,
už vyjde len málokedy.
Večer sa postavil pred zrkadlo,
pozeral na muža s chudými, tvrdými prstami
a o čomsi sa dohovárali.
Otec rozprával akoby cudzím jazykom,
ten v zrkadle mu odpovedal vlastným.
Stál som hneď za ním, no vôbec ma nevidel.
Vo vrecku som mal maminu fotografiu,
ešte v nej potichu tikali nástenné hodiny.
Pevne som ich zovrel a hodil o zem.
To, čo z nich vypadlo, som otcovi schoval pod vankúš.
Ani neviem, aký to malo zmysel.
Žil ešte jedenásť rokov, ale už na druhý deň ráno
ho vlastne nebolo.

Jerzy Kowalski, Mama
(Poľsko)

V hrdle ti ktosi od rána
škrtá zápalkami. Smutnými
a svetlými, ako keď si sa
posledne zahryzol do jeho úst.
Za sklom na poličke
všetko pozorne sleduje z fotografie
mama spreď dvadsiatich rokov.
Je ešte taká nedospelá.
Nevieš, či sa trasieš od zimy
viac ty alebo perina.
No o chvíľu sa vráti on,
s taškou plnou ovocia a exotických
čajov proti všetkým slabostiam.
Ľahne si k tebe, akoby
si vôbec nebol chorý.
A mame za sklom znova nedôjde,
že aj toto je tvoja
svadobná noc.

Szilvia Fatörzs, Vietor
(Maďarsko)

Na múriku fajčí osemročné
cigánske dievča. Poťahuje
hlboko do pľúc, vydychuje
krídla.

Keď pritom zatvára oči,
zdá sa, akoby snívala
o poslednej broskyni z leta,
ktorú včera prekrojila
napoly a zjedla.

Cigareta ju na nahých
slnečných perách štípe, no ona
chce byť už dospelá.

Trochu opodiaľ stojí
desaťročný chlapec odvedľa
a pozoruje ju.

Čosi v ňom silno kikiríka
a vo vlasoch má toľko vetra,
že by pomýlil aj lásku.

A.K.A., xxx
(*Rakúsko*)

nakoniec: studený slaný deň, hoci vo vnútrozemí. únava: takmer nevšimnuté trhanie svalov ako tesne pred spánkom. ostrá lampa na stole: príbeh, ktorý sa nesnažíš uchopiť: hľadanie je napokon vždy hľadaním samej seba. vedľa teba chlapec. cítiš dotyk jeho nahej pokožky: je oveľa mladší: akoby si ho ani nemohla snívať: a ty: máš rada slovo dotyk. myslíš na cigaretu a tvrdými prstami vyrovnávaš pokrčené plochy postele: páči sa ti, ale nič viac. skôr než ste sa dnes prvýkrát dotkli vlastných hladín, bolo u neho už po všetkom. vedomý režim: nechceš ho vychovávať, navyše: mladícka hanba mu nedovolí viackrát sa s tebou stretnúť. jasné, dokončené gesto: zhasneš lampu, prestaneš hľadať aj sama v sebe: stačí sa tváriť chápavo, preklenúť. tanec nad hladinou: ako zviera darovať telo zemi, nech môže rásť: len ďalší archetyp. zaspíš.

Ula Morjana, Malá líška
(Švajčiarsko)

Izba ostala takmer prázdna
Iba v kúte si malá líška
hrýzla vlastnú nohu
Cez otvorené okno
jej do očí fúkal prvý tohtoročný sneh
Je to starý príbeh
spomienky sa mu miešajú
a pamäť sa nahrádza
novým rozprávaním
A len kdesi na jeho konci
je líška pokojná a v bezpečí
Ľahne si do naviateho snehu
a vo vnútri poslednej vety príbehu
už nebude mať strach
keď bude počuť že sa niekto snaží
dostať do izby
Malé ryšavé kľbko
premočené od vlastnej krvi
Odteraz bude už iba prikyvovať z diaľky
a pohryzenou labou škrabať do snov
kde neznámy prichádzajúci
zatiaľ nič netuší o tichu
ktoré príde po výstrele

Markéta Žáková, Adela kráčala
(Česká republika)

Adela kráčala po chodníku
pred domom
a oknám vyrážalo dych
Bosými nohami kráčala
hlboko ako do oblohy
a v každej jej pehe
spal malý diabol
a sníval
o nenávisti
Adela kráčala a nič si
nevšímala
Na sebe mala staré nohavice
sveter a čapicu od deda
a iba trošičku sa bála tmy
čo sa jej lepila na päty
Adela kráčala
a v tom jedinom okamihu
bola sama pre seba
ako keď si dieťa
uvedomí
že raz umrie
ale ráno sa aj tak prebudí
možno len
s trochu chladnejšími dlaňami

*Tomáš Radov, nehovoriť jazykmi
(Slovensko)*

Ivici Wirghovej

ukázala si mi fotografiu, keď si mala štyri roky. bola si na nej so svojou sestrou, stáli ste pri malom bazéne, v ktorom sa kedysi miešala malta. predstavujem si, ako si hneď po tom, čo vás odfotografovali, pokračovala v hre – odhryzla si si z jablka a nechávala ho plávať. stromy nad tebou sa na hladine na chvíľu zachveli, potom sa ustálili, ty si si znova odhryzla a tak dokola. svet vlastne nemá dobrú pamäť, preto si môžeme spomenúť aj na veci, ktoré sa nikdy nestali. vidíme vo fragmentoch – okamihy a nezapísané chvíle nechávajú po nás odtlačky. napadá mi, že keď dnes ideme spať a zhasneme, o pár minút sa dajú rozoznať takmer všetky veci v izbe. všade je dostatok svetla, možno práve preto sa tak bojíme tmy. viem, že by som ťa mal pohladať po vlasoch a silno objať. ty zasa vieš, že sa ti bude snívať o žene ako tichej a múdrej líške. namiesto hlasu v nej bude teplý južný dážď. ďalšia hra, ktorá sa dostala až k nám dvom. do izby zrazu odkiaľsi vteká voda. rozpráva mnohými jazykmi, jeden z nich je dlhý a nahryznutý. na hladine necháva príbeh.

Doslov

Autorky a autorov v knihe som si viac-menej vymyslel. Ich básne som publikoval viac ako dva roky na internete vo forme statusov na rozličných miestach. Statusové hlásenia sú teda akýmsi záznamom hry s menami, poéziou, s tými, čo básne čítali. Donútili ma tiež položiť si otázky, ktoré sa týkajú statusu autorstva vo všeobecnosti, statusu rodovej identity pri písaní či geografického statusu, ktorý krajiny pri čítaní (pod)vedome zanechávajú. Všetci a všetky, ktorých som si vymyslel, mi pritom pomáhali – občas ma utvrdili, že niečo je tak, ako to vidím, inokedy nabúrali moju stereotypnú predstavu. Podobne ako píše grécky autor Ken Chiron: *„Čítanie alebo lepšie odčítanie príbehu sa stáva grafickým aktom – môžeme a musíme ho čítať na základe pohľadu, zvyku a skúsenosti. No treba si uvedomiť, že aj na maličkosti, ktoré sú čisto iba v nás, sa musíme pozerať, ako keby nám nikdy nepatrili a nestali sa nám.“* Statusové hlásenia si takto vytvárajú pravidlá každým novým čítaním. A tak je to dobre. Lebo na otázky, ktoré Statusové hlásenia položili aj mne samému, neexistujú správne odpovede.

Obsah

Niels Søres, <i>Modrý kufor</i> (Dánsko)	7
Trine Johaug, <i>Farby</i> (Nórsko)	8
Sofia Hesse, <i>Äiatar</i> (Švédsko)	9
Kristiina Raita, <i>Stretnutia navzdory</i> (Fínsko)	10
Inga Běrtová, <i>Velká zimná láska</i> (Lotyšsko)	14
Aleš Razavski, <i>Skorosamota</i> (Bielorusko)	15
Valerija Maryneska, <i>xxx</i> (Ukrajina)	16
Tadeáš Romanov, <i>xxx</i> (Rusko)	17
Stelian Isărescu, <i>Jakub</i> (Rumunsko)	19
Duygu Dasdemir, <i>Bohyňa Isis narieka</i> (Turecko)	20
Constaninos Christodoulou, <i>Alica</i> (Cyprus)	21
Georgij Kirailski, <i>O inom</i> (Bulharsko)	22
Ken Chiron, <i>Po napnutom lane (denníky)</i> (Grécko)	23
Gjergj Skela, <i>Na okraj poznámok o mŕtvych vtákoch</i> (Albánsko)	25
Nikola Toleski, <i>Dcére</i> (Macedónsko)	28
Anja Loncar, <i>Autoportrét</i> (Čierna Hora)	30
Mihajlo Tadić, <i>Dlho</i> (Srbsko)	31
Branko Gavran, <i>Valčík</i> (Bosna a Hercegovina)	32
Marko Devčić, <i>Som Cigán</i> (Chorvátsko)	33
Mitja Jovan, <i>xxx</i> (Slovinsko)	34
Roberto Zucco, <i>Z archetypov</i> (Taliansko)	35
Eusebio Ventisquero, <i>Prvý sneh</i> (Španielsko)	36
Fernando Mendes, <i>Mená</i> (Portugalsko)	37
Walter Brouillard, <i>Deň po...</i> (Francúzsko)	39
Mia Duncan, <i>Anjelka</i> (Veľká Británia)	40
Patrick O'Flanagan, <i>Stručné dejiny Severného Írska</i> (Írsko)	41
Éric Stéphane, <i>Les Mariages de Loups</i> (Belgicko)	42

Maarten Van Es, <i>izba č. 12</i> (Holandsko)	43
Reimund Felbinger, <i>Hodiny</i> (Nemecko)	44
Jerzy Kowalski, <i>Mama</i> (Poľsko)	45
Szilvia Fatörzs, <i>Vietor</i> (Maďarsko)	46
A.K.A., <i>xxx</i> (Rakúsko)	47
Ula Morjana, <i>Malá líška</i> (Švajčiarsko)	48
Markéta Žáková, <i>Adela kráčala</i> (Česká republika)	49
Tomáš Radov, <i>nehovoríť jazykmi</i> (Slovensko)	50
Doslov	52

Radoslav Tomáš

Statusové hlásenia

(antológia súčasnej európskej poézie)

Vydal KON-PRESS, Trnava 2011

Grafické spracovanie, tlač a väzba: KON-PRESS, Trnava

Ilustrácie a obálka: Milan Ladyka

Jazyková úprava a redakcia: Zuzana Maďarová

ISBN 978-80-85413-66-3

ISBN 978-80-85413-66-3

Ken Chiron
Po napnutom lane
(Grécko)

Každý odchod opatrúje v sebe dvojníka – nové stretnutie, inú večnosť. Ľudia sú vo svojej podstate stvorení rovnakým spôsobom. Odchody a stretnutia ich vo vnútri leštia ako zrkadlá, ktoré tú večnosť odrážajú. Také je ich poslanie. To, že dokážeme plakať, je toho dôkazom. V každej slze totiž zostáva pokus zotrvať, ale zároveň čo najrýchlejšie stretnúť iné oko. Vždy však zostávame len jedným celkom. A to voláme láskou, lebo láska je vždy čímś viac než len osobou, ktorá miluje.